

Centre històric de la Vila d'Eivissa.
Enguany s'espera que visitin l'illa gairebé dos milions de turistes, la major part anglesos.

EL TEMPS

El mite que mai no mor

Eivissa continua en primera línia de l'estiu a pesar de les amenaces ecològiques que planen damunt d'aquesta illa tan emblemàtica com a destinació turística.

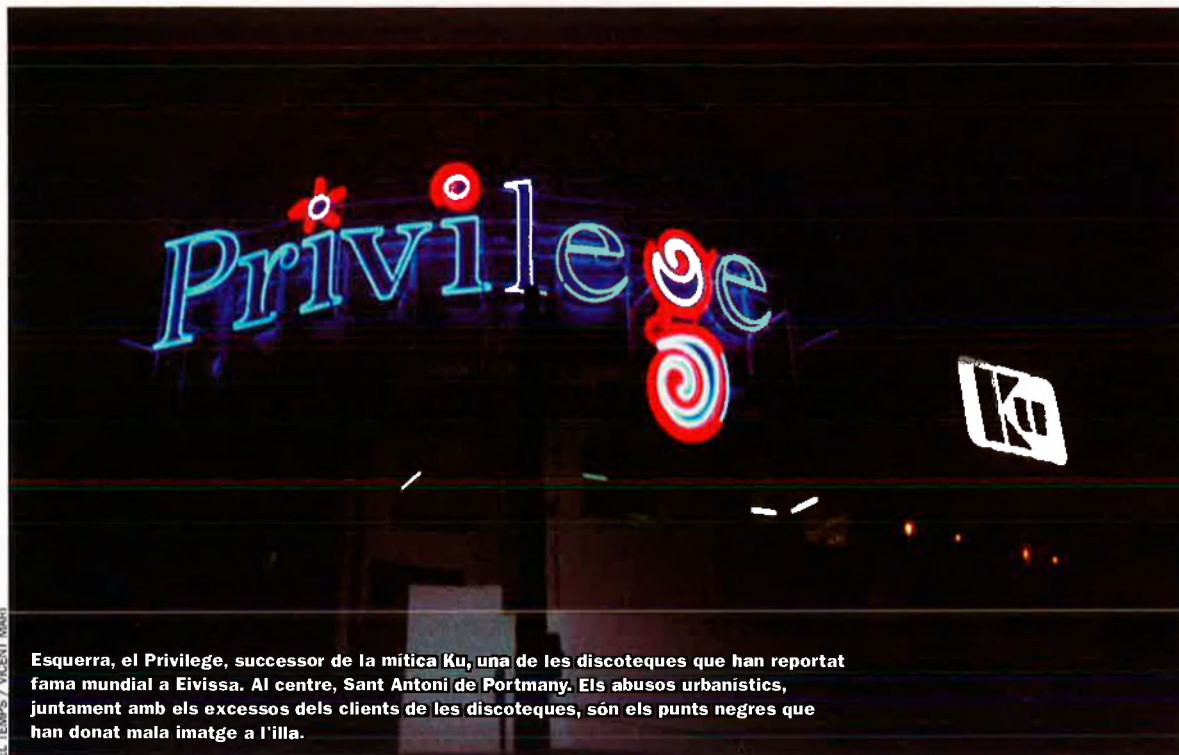
Un estiu més, l'illa d'Eivissa (570 quilòmetres quadrats i 100.000 habitants fixes) és plena de gom a gom. Hi ha una clara preocupació perquè el negoci turístic no funciona com altres anys, però el fet és que les platges, les carreteres, els carrers, els bars i restaurants... tot és ple de gent. Això demostra que el mite d'Eivissa, la mort del qual ha estat reiteradament anunciada, continua més viu que mai. Però què és el que fa que, gairebé quaranta anys després d'aparèixer la marca "Eivissa" com a destinació turística, encara continuï plenament vigent?

L'illa rebrà enguany gairebé dos milions de turistes, sobretot anglesos i alemanys, i pràcticament tots ells en els mesos que van de juny al setembre. La progressiva massificació turística i els projectes urbanístics vinculats a aquesta indústria han provocat les protestes de la població local. Primer, les urbanitzacions a la costa i ara, a més, les primeres autopistes que s'han començat a construir, demostren que el turisme té també una cara dolenta i perjudicial, perquè destrueix aquest paradís d'extensió reduïda i molt fràgil. Les 10.000 persones que es manifesta-

ren al carrer el dia 1 de juliol contra les grans carreteres projectades a l'illa són la demostració més recent del fet que el turisme, potser, "se'n estigui escapant de les mans", com afirma l'oposició d'esquerra i els grups ecologistes.

Aquesta polèmica, a més a més, ha aconseguit traspasar fronteres i ha saltat a l'exterior. La premsa estrangera se'n fa ressò i, per primera vegada en la història d'Eivissa, el nom de l'illa surt associat a la destrucció ecològica, en comptes de vincular-se a la festa o a la diversió. *The New York Times*, en la seua edició internacional, publicava recentment un reportatge aparegut abans al setmanari alemany *Der Spiegel* que deia: "La distància més llarga per carretera en aquesta illa és de només 15 quilòmetres, quina falta hi fan les autopistes?" i qualificava de "padrí" l'exministre Abel Matutes, l'home fort de l'illa, qui en sortirà beneficiat, perquè ja ha comprat una de les pedreres que subministrarà material a les autopistes.

The Sunday Times, pel seu costat, també es feia ressò de les seixanta ur-

Esquerra, el Privilege, successor de la mítica Ku, una de les discoteques que han reportat fama mundial a Eivissa. Al centre, Sant Antoni de Portmany. Els abusos urbanístics, juntament amb els excessos dels clients de les discoteques, són els punts negres que han donat mala imatge a l'illa.

EL TEMPS / VICENT MARÍ

banitzacions que el pla territorial insular recentment aprovat pel Consell insular (PP) permet construir en una illa tan petita. “La música de les discoteques s’ha vist eclipsada per l’enrenou de les protestes ciutadanes”, afirmava aquest rotatiu britànic. *Il Corriere della Sera* és el darrer diari que s’ha preocupat d’aquests fets.

Hi ha, en definitiva, una preocupació dels mateixos turistes més sensibilitzats per la progressiva artificialització i degradació d’Eivissa, el lloc on mig Europa ha passat les seues vacances en un moment o altre. Fins i tot un grup de 21 personalitats alemanyes, entre elles una diputada conservadora de la CDU al Bundestag, va pagar amb els seus diners el mes passat un anunci de mitja plana a *Diario de Ibiza* fent una crida als polítics eivissencs “perquè aturin la destrucció d’aquesta illa que tant ens estimem”.

Els orígens d’una llegenda. La situació actual amenaça de destruir el mite eivissenc que va néixer els anys seixanta, quan els primers *hippies* van arribar a l’illa i la varen donar a conèixer, sense voler, arreu del món. Allà va començar tot. Durant la fi dels seixanta i tota la dècada dels setanta, dir Eivissa equivalia a dir “paradís de la lli-

bertat”, perquè els *hippies* trobaven aquí una societat pura, gens artificial, on ni el consumisme ni les presses existien, on la natura restava intacta i era possible evocar el mateix paradís. “Venies a Eivissa i t’oblidaves de tot. La gent del camp, de tant en tant, ens donava menjar. Eren hospitalaris. Primer ens miraven amb rezel, però després veien que no fèiem mal i ens tractaven molt bé. Els pagesos eivissencs eren els nostres amics”, recorda Michael Ford, que va ser un d’aquests primers “peluts”, com els anomenaven els pobladors indígenes.

A començament del 1975 i fins a principi dels vuitanta, els *hippies* se n’anaren, desaparegueren, però hi va quedar el record. La premsa espanyola, en plena transició política, mirava Eivissa i la jutjava com un lloc cosmopolita, obert, amb aires de llibertat i d’autenticitat, on nombrosos artistes hi passaven l’estiu. El mite continuava.

Posteriorment, en la dècada dels vuitanta va sorgir el gran fenomen que encara avui continua i que identifica l’illa a tot el planeta: les discoteques. La primera i més emblemàtica d’aquella època fou Ku, al poble de Sant Rafel, que aviat va ser considerada “la més important discoteca de la Mediterrània”, i tal vegada fos veritat per la quantitat de

famosos i l’ambient sensual i provocatiu que el seu nom evocava. Amb Ku, Amnesia o Pachá va néixer l’Eivissa discotequera i frívola, sovint molt trivial i supèrflua, a voltes ordinària i barroera. La imatge de drogues va sorgir també en aquests anys i la consegüent degradació de la fama de l’illa, que ara s’identificava com a centre d’alcohol, sexe i desordre públic, va preocupar molt les autoritats. “Però és que les mateixes autoritats fomentaren aquesta imatge. Recordem si no quan la Conselleria de Turisme del Govern balear va editar un pòster l’any 1986 amb el lema “*En Ibiza, a veces, también se duerme*”, il·lustrat amb una noia amb una copa a la ma i mig drogada”, recorda Antoni Prats, un empresari turístic que ho ha vist “absolutament tot” des del seu bar de Sant Antoni. “Els *hooligans* britànics eren els amos del poble i les autoriats feien l’ull gros”, recorda.

Canvi de tendència. A partir de la meitat de la dècada dels noranta, les autoritats arriben a la conclusió que això no podia ser, en part també a causa de la profunda crisi turística del 1991 – 1992, que va provocar el tancament de centenars d’empreses de tot tipus a l’illa i va estimular la reflexió

col·lectiva. Sigui com sigui, es va arribar a un acord unànime per canviar la imatge d'una Eivissa que ja havia adquirit connotacions esperpèntiques. Els paisatges naturals, la gastronomia, la calma de l'hivern i aspectes semblants substituïren les discoteques en la publicitat oficial, tot i que alguns cartells hagueren de ser retirats perquè pràcticament s'hi va passar a l'extrem oposat. Un dels pòsters reproduïa una pagesa eivissenca amb un posat tan caritatiu que semblava una Mare de Déu.

Va ser en aquells anys quan, paral·lelament a les discoteques, que continuaven sent el motor principal del turisme illenc, va aparèixer una indústria discogràfica eivissenca que ha donat lloc a un negoci espectacular. El *Café del Mar*, un bar situat a la vora de la mar, és un dels segells més coneguts, però no és l'únic. En qualsevol botiga de discs de Londres es pot trobar una secció específica de música feta a Eivissa, de tots els estils, des del house més discotequer fins al chill out ideal per a la posta de sol d'Eivissa.

No hi ha xifres oficials sobre els diners que mouen els discs que es fan a Eivissa, tant si és a cases particulars adaptades per a enregistrar, o en estudis més professionals, o ja fora de l'illa. Però la música s'ha convertit en un

mitjà de vida per molta gent a Eivissa, tot i que la majoria procedeixen de fora i no són residents.

El mite d'Eivissa de principi del segle XXI continua basat en les discoteques. Han augmentat en metres quadrats, la seua fama ha crescut a Europa, els millors discjòqueis hi treballen i és un autèntic motiu d'orgull haver estat a l'Space, l'Amnesia o el Privilege, successor del mític Ku. Ara bé, és cert que ja s'han superat els pitjors anys de la mala imatge d'Eivissa. Continuen els reportatges barroers sobre l'estiu eivissenc, sovint exagerant els tòpics habituals. També és cert que persisteix el consum de pastilles i altres drogues, i que de tant en tant hi ha problemes concrets de desordre públic. Però "la situació no és ni de lluny comparable amb la que hi havia fa quinze anys, o menys", ha assegurat l'alcalde de Sant Antoni, Josep Sala, que ha aconseguit mantenir milers de joves britànics aficionats a l'alcohol dins uns marges tolerables de comportament. La instal·lació de càmeres de vigilància al carrer pot haver influït també en la reducció de robatoris i petits actes de delinqüència, segons l'Ajuntament.

Però Eivissa continua al capdavant de l'estiu. El nom de l'illa apareix a la portada de totes les revistes i dels pro-

grames del cor, que obligatòriament han de desplaçar a les Pitiüses redactors i càmeres si volen trobar les seues "víctimes". "La llista de celebritats que vénen aquí és tan gran que seria més còmode dir qui és qui no ve", ironitza un dels periodistes que esperen a la porta de l'aeroport per enganxar famosos. Curiosament, però, els personatges cèlebres destaquen que a Eivissa, contràriament al que passa a Marbella o d'altres indrets, és possible viure-hi o estiuar sense que la gent els molesti. El músic Mike Olfield, que fins fa poc tenia una casa a Sant Josep, sopava tranquil·lament al mateix restaurant totes les nits sense que ningú li digués res. Supermodels, actors i cantants internacionals compren al supermercat sense núvols de gent demanant autògrafs ni *paparazzi*.

Avui Eivissa afronta importants problemes que poden posar en perill el seu benestar, especialment la urbanització excessiva de la costa o la massificació automobilística, però la gent continua confiant en aquest petit tros de terra que, curiosament, una vegada i una altra ha aconseguit surar damunt l'instable i canviant mar de les modes turístiques.

Joan Lluís Ferrer